

POŠTINA PLAČANA V GO-
TOVINI.

STROKOVNA

BORBA

GLASILO CENTRALNEGA DELAVSKEGA STROKOVNEGA ODBORA JUGOSLAVIJE

Izhaja vsakega 1., 10. in 20. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4.50.

LETO III.

LJUBLJANA, sobota, 10. maja 1924.

Štev. 15.

Po prvem maju.

»Oživljenje delavskega razrednega gibanja, okrepitev in ureditev revolucionarnih organizacij ter pospešitev razrednega boja« naj bi bil za proletariata Slovenije letošnji Prvi Maj.

To smo zapisali v »Strokovni Borbi« pred Prvim Majem in z zadoščenjem moramo konstatirati, da je letošnja proslava Prvega Maja pokazala, da prava razredna zavest in odločna bojovna volja ni več v znamenju opadanja, kakor smo ga opažali pretekla leta kot posledico Obznane in Zakona o zaščiti države, ampak da se budijo in da vstajajo širše mase industrijskega proletariata, pa tudi duševni delavci.

Reformisti in patriotje, ki so se doslej mogli vzdržavati le s pomočjo buržuazne podpore in zato ker jih policija povsod telerira in protežira, so z odklonitvijo enotne prvomajske proslave hoteli pokazati svojo »premoč« in svojo »večino«. Ni jim zadostoval shod v Mestnem domu, kjer so njihovi lastni člani izjavljali, da so za enotne strokovne organizacije in za enotno prvomajsko proslavo ni jim zadostovalo, da so jih v Mestnem domu izžvižgali lastni člani, ko so spoznali Svetke, Korune itd. v pravi luči. Poraz v Mestnem domu so hoteli prikriti s 1. majem, a Prvi maj je pomenil za ne še večji poraz, ker se ni vršil polom samo v Ljubljani ampak po celi Sloveniji.

Rudarski revirji, Trbovlje, Zagorje, kovinarji na Jesenicah, v Ljubljani, tej njihovi »trdnjavi«, v Mariboru itd. vsepovsod so prvomajske proslave pokazale, da ni delavstvo za koruzni socijal-patriotizem, da ni za kompromise in za sporazum z buržuazijo, ampak da se delavstvo zaveda, da med proletariatom in buržuazijo ne more biti sporazuma in miru ampak da je rešitev proletariata v boju proti buržuaziji.

»Posebno razveseljiv pojav je bilo pa še veliko število dostojanstvenikov...«

se tolaži »Delavec«. Dostojanstvenikov (Würdenträger) pri nas na našo srečo ni in z njimi se prava razredna organizacija ne more hvaliti. Če je navzočnost od buržuazije postavljenih in vsiljenih birokratov po delavskih zbornicah itd. posebno razveseljiv pojav za soc. patrijote, je pa za nas razveseljiv pojav veliko število delavcev iz tovarn, proletarcev iz obratov, katerih je pri soc. patrijotih manjkalo.

Ali razumete, zakaj ne razpišejo volitve za delavsko zbornico in bolniško blagajno in zavarovalnico? Ker bi ti nevoljeni in od Žerjave postavljeni »dostojanstveniki« ne bili izvoljeni. Kedaj je še »Delavec« pisal za volitve? Patrijoti se bojijo za svoje »dostojanstvenike«!

Proletariat v Sloveniji je pri prvomajskih proslavah pokazal, da je za pravo in odločno razredno borbo in da ne trpi posrednikov in mešetarjev, ki hočejo kot »Würdenträgerji« omiliti razredni boj in tako pomagati ofenzivi kapitala, da se čim dalje obdrži in vzdrži.

S tem pa naraščajo za nas nove velike naloge. Mi ne smemo prezreti tega razpoloženja, ampak nepeti moramo vse svoje sile, da te proletarske mase, ki so se 1. maja dvignile iz indiferentizma in mrtvila — pritegnemo v naše organizacije, da jih organiziramo za bodoče boje. ZRD, Splošna želez. organizacija, Zveza kovinarskih delavcev, stavbinci, tekstilni in kemični delavci, ki so že v organizaciji, morajo z novimi silami iti na delo za okrepitev in utrditev svojih organizacij. Razpusti morajo mrežo svojih organizacij na vse kraje, kjer so delavci iste stroke in ne samo po številčni moči, ampak tudi po zavednosti in disciplini bomo sodili uspehe posameznih organizacij.

Prvi Maj nas je poživljal in zbudil. Treba da se varujemo pred ponovnim indiferentizmom, to pa storimo najbolje, če bo vsak izmed nas postal agilen in vztrajen agitator in organizator naših strokovnih organizacij.

Demokrati in radikali za znižanje mezd.

Občinski delavci, za vaše plače se gro.

Položaj občinskih delavcev in delavk v Ljubljani je bil obupen in skrajno slab. Dokler je bila ljubljanska občina v rokah demokratske buržuazije, so vsi ljubljanski kapitalisti najemali v svojo službo mlade in sveže delavne sile, ko pa so jih do kosti izmzgali in izkoristili, so jih dali ljubljanski občini, kjer se je končal križev pot delavca, ki si kljub vsej svoji pridnosti ni mogel osigurati svoj obstanek na starost. Bili so poštenti proletarci, danes pa lahko izhajajo samo verižniki in špekulanti, tovarnarji in veletrgovci, ki bogatijo na račun drugih, ki znajo zakonito odirati delavno ljudstvo.

Lani poleti smo ustanovili Zvezo občinskih delavcev in delavk in ko smo si postavili svojo organizacijo, smo si priborili nekaj izboljšanja v plačah in tudi službeni in disciplinarni red smo uspeli spremeniti v korist delavstva. Razni mojstri in pazniki, ki so bili pod delavskim režimom pravi valpti, so delali z nami po mili volji, kakor so hoteli. Šikaniranje in pa prikajševanje naših pravic je bilo na dnevnem redu. Z ojačenjem organizacije je šikaniranje za nekaj časa malo prenehalo, ko pa so nezavedni delavci, ki so mislili: sedaj smo dobili večje plače in boljši službeni red,

sedaj nam ni treba več organizacije — zopet zapuščali organizacijo, ker so se hoteli prikupiti gospodom mojstrom in paznikom, je šikaniranje zopet započelo. Mestni delavci, v veliki večini nezavedni, so navajeni, da se jih šikanira in niso reagirali. Gospodje demokrati in vsi buržuji so videli, da se delavstvo ne briga več za organizacijo in ker so se pustili šikanirati so si mislili pa poskusimo, mogoče si bodo nezavedni mestni delavci pustili znižati plače. In obrnili so se na kapitalistično vlado, ki je seveda ugodila njihovi želji in ministrstvo je ukazalo, da naj se plače mestnim delavcem znižajo.

Ne vemo še za koliko in kedaj se mislijo znižati naše plače, gotovo je samo to, da je ukaz vlade že tu in da je sedaj samo od delavcev samih odvisno, kako se bo stvar završila.

Sodrug! Ko smo vam govorili, da je nevarnost, da nam bodo znižali plače, niste verjeli, ker ste preveč verjeli, da je gospoda dobra. Gospoda je dobra in da samo tedaj, če jo delavstvo prisili z organizacijo, da mora dati. Kar smo slutili se je zgodilo in sedaj vas vprašamo: Ali imate res prevelike plače, kakor pravi demokratska gospoda? Ali je res treba znižati plače, kakor te zahteva ka-

pitalistična vlada? Ali si hočete pustiti znižati plače?

Povemo vam, dokler je še čas: Posamezno in neorganizirano se ne bomo mogli ubraniti pred znižanjem plač. Tudi brez boja bo težko šlo. Treba je, da se pripravimo na hud boj, na boj za naš kruh! Kdor je proti znižanju plač se mo-

ra organizirati v Zvezi občinskih delavcev, ker organizirano se moramo boriti.

Vsi v organizacijo!
Kdor ni organiziran, je za znižanje plač!

Kontrolirajte eden drugega. Kdor ni maorganizacijske legitimacije, je izdajalec in z njim bomo obračunali.

Namišljena večina.

Divjanje in zmerjanje »Delavec« in »Socialista« radi shoda v Mestnem domu v Ljubljani še ni ponehalo. Čim bolj kričijo, tem bolj kažejo, da jih ta njihova polomija silno boli in draži, Saj se je pokazalo, kakšna je njihova »večina« v Ljubljani.

Brez laži in demagogije »Delavec« in »Socialist« tudi preje nista izhajala, da sedaj tekmujeta, kdo bo bolj nesramno lagal in natolceval, je naravno, saj shod v Mestnem domu je bil skupna prireditelj Strokovne komisije in Korunove Socialistične stranke in krivdo mora nositi še kdo drugi. Toda zmote se vrinejo vsakomur, kdor preveč intenzivno laže, in tako tudi »Delavcu« in »Socialistu«.

V ljubljanskih obratih ni drugih organizacij kot naše, pravi »Delavec«. Odkod pa je bila potem tista večina, radi katere se niste upali dati na glasovanje predsednika shoda? »Socialist« se pere celo, da so poklicali na to »manifestacijo« svoje ljudi z Jesenic, Mojstrane, Maribora, Celja, Mežiške doline in Trbovelj (Krušič je še nekaj govoril). Vsem so hoteli pokazati »večino«, ki je nimajo. Seveda smo mi »komunisti« vsega krivi. Navzoči vedo, kako je bilo: Nad eno uro smo zahtevali samo volitev predsednika, kar pa Svetek in njegova »večina« ni pustila. Če ste imeli večino, za-

kaj niste pustili voliti predsednika? Ker ste se bali, da bi tudi naši, »komunisti«, prišli do besede in da bi Sassenbacha javno vprašali, kako je bilo v Bukarešti, ko je na njegov poziv policija izgnala iz dvorane in zaprla vse tiste od delavcev izvoljene delegate na kongresu, ki so glasovali proti Amsterdamu. Teh vprašanj ste se ustrašili in provocirali ste z udarniki, da je bil shod razpuščen. Raje ste se pustili izgnati iz dvorane, kot pa da bi pustili svobodo govora.

»Delavec« sporoča, da bo Sassenbach govoril 23. maja na shodu, na katerega bodo imeli pristop samo povabljeni. Zalostna vam ajka! Niti javnega shoda si ne morete več privoščiti, konec je manifestacij in samo izvoljenci bodo lahko poslušali glas Amsterdamu, ki se je zavaroval, da mu ne bo treba odgovarjati za grehe in izdajalstva, ki jih je zakrivil nad proletariatom. Če se ne bojite, da bomo razkrinkali izdajalstva Amsterdamu, skličite javen shod! Če je vaša vest pretežka, pa zborujte za zaprtimi vrati, kot se to spodobi vsem izdajalcem razredne borbe.

Končno je vredno omeniti, da naš stari in najzagrizenejši nasprotnik »Naprej« ugotavlja, da so dogodke v Mestnem domu zakrivilo patriotje sami.

Ne delajte na akord.

Kako delavec delavca izkorišča.

Članek govori o prilikah pri stavbincih. Velja pa za vse stroke, posebno še za rudarje. Uredništvo.

V stavbinski stroki, posebno pri zidarjih, najdemo delavstvu škodljivo težnjo, da čim več delajo na akord. Vsaka organizacija se mora boriti proti akordu, in dokler je bila naša organizacija močna, smo tudi uspeli, da smo akord sploh odpravili. Pa tudi takrat so se pojavljali slučajni, da so posamezni nezavedni egoistični elementi skrivaj delali akord, seveda proti organizaciji in v škodo vseh ostalih delavcev. Tem nezavednim reakcionarcem med delavstvom so izjemni zakoni prišli prav, ker so brez organizacije mogli po mili volji in na veliko veselje podjetnikov zopet delati na akord in se jim ni bilo treba skrivati in bati, da jih bodo ostali delavci opljuvali, kakor so zaslužili. Ti ljudje se ne zmenijo za to, da je mnogo delavcev brez dela, da jih mnogo dela samo par dni v tednu, glavno jim je, da sami čim več zaslužijo in da se v nedeljo potem napijejo.

Zakaj so akordanti sovražniki delavstva in ubijalci svojih tovarišev?

Akordant, eden ali največ štirje, prevzamejo zidanje zgradbe v akord. Oni imajo pravico, da si vzamejo v pomoč toliko delavcev, kolikor jih potrebujejo. Razume se, da oni vzamejo čim manj delavcev, ker bi drugače morali preveč izdati za plače tem delavcem. To malo število delavcev, ki jih najame akordant,

mora delati težko in preko pravic, ki veljajo za normalno delo. Ti najeti delavci pa pri svojem težkem delu dobijo samo malo dnevno plačo. Oni morajo poleg svojega »sodruka« akordanta delati intenzivno, akordant jim ne pusti nobenega odmora, kdo rne vzdrži, izgubi delo. S takim delom na akord se delavec dvojno izkorišča: enkrat za delodajalca, potem pa še za akordanta.

Akordant najame delavca za zidanje in mu plača 7.50 Din na uro. Po dovršenem delu delavec prejme 15 do 20 Din na dan, tem, ker delavec za vsako najame za v že naprej določeno mezde) niso plačani po svojem delu, oni so izkoriščani po svojem »sodruku«.

Z akordom se povečava brezposelnost, to je jasno, ker akordant najame čim manj delavcev za čim večje delo.

Razume se, da so akordanti proti temu, če se organizacija trudi odpraviti akord. Oni se tudi vpišejo v organizacijo, da na zborovanjih lahko zagovarjajo akord. Akordanti koristijo le sebi in to na nepošten način — z izkoriščanjem svojih sodelavcev.

V revirjih T. P. D. se dela samo pet dni v tednu, ker je preveč premoga. In tistih pet dni pa se trudijo rudarji in tekmujejo med seboj, kdo ga bo več nakopal, da ga bo še več. In če bodo ti akordanti še naprej tako pridni, se bo kmalu delalo samo štiri in potem samo tri dni v tednu.

Pozivamo rudarje, da ne delajo akorda, ker škodujejo vsem rudarjem, pa tudi sebi na zdravju.

(Uredništvo pozivlja rudarje, da pošljejo sami v obliki članka ali dopisa, kako se dela akord v rudnikih in kakšne

posledice ima za tistega, ki dela, in za ostale rudarje. Iz katerega kraja dobimo prvi dopis o tem vprašanju? Želimo, da se oglašijo rudarji iz vseh revirjev, ker so razmere povsod drugačne! Uredništvo.)

Snujmo „Zvezo prometnih delavcev“.

K prvemu maju je priobčil »Poštni Glasnik« (glasilo Zveze pošt. organizacij za Slovenijo) članek J. Campe: Prvi maj, kjer najdemo nekaj mest, ki nas preseñeajo in ki upravičujejo upanje, da bo gibanje naših državnih nameščencev v dogledni bodočnosti krenilo z dosežanje purgarsko-ponižne in buržuazne poti in se približalo edino uspešni razredni poti. G. Čampa, ki je članek napisal, uvideva, da je vloga, ki jo igrajo pri nas državni nameščenci, duševni delavci, tako v strokovnem kot v političnem oziru, popolnoma breznađna in da njeno nadaljevanje ne privede in ne bo privedlo državnega delavca v boljši položaj. Prvi maj — piše g. Čampa — je praznik boja, dela, vztrajnosti, lepše in svobodnejše bodočnosti za ročno delavstvo, medtem ko je praznik državnega nameščencev — prvi april. Kakšno pot naj ubere v naprej duševni proletarijat ali — kakor ga imenujejo »umirajoči stan«, o tem vsebuje članek še zelo nejasne, buržuazne ideje. Vendar priznava in ponovno poudarja potrebo boja, samostojnosti in neodvisnosti od buržuazije in vlad, potrebo zblizanja in skupnega delovanja duševnega in ročnega delavstva. Navaja pot primer francosko Zvezo uradniških strokovnih organizacij, ki je začela iti isti pot, kot jo je šlo v svojih početnih bojih ročno delavstvo. Kakor je delavsko gibanje, sprva strokovnega značaja, postalo politično gibanje, piše, tako bo tudi, oziroma ponekod že je gibanje duševnih delavcev državnih nameščencev.

K članku g. Campe si usojamo pripomniti sledeče: Ločiti ročni in duševni proletarijat kot dva razreda je smešno. Včasih, ko je duševno delavstvo živelo neprimerno boljše od ročnega, ko še ni padla beseda o »umirajočem stanu« — so se — »gospodje« notabene — uradniki otresali naziva delavec, proletarec kot najhujše psovke. Faktično pa so vedno predstavljali le del proletarskega, neposedujočega razreda, četudi so se po sili prištevali med buržuazijo (posilburžuazija) in bili gospodarsko in politično hlapeci in podrepaniki kapitalizma. Saj to so po ogromni večini še dandanes! Vendar praksa kapitalizma v njegovih sedanji brezizhodni krizi odpira tudi počasi duševnim delavcem oči: začeli so pojmovati izkoriščanje (kajti njihove plače se sukajo okrog eksistenčnega minimuma), redukcije in bre-

poselnost jim na njihovi lastni koži argumentirajo (dokazujejo), da so proletarci in v današnjem družabnem režimu nesvobodni. Duševni delavci tiče še v ogromni večini v buržuazni mentaliteti, reformizmu, demokratizmu, nacionalizmu in četudi je jasno, da vsled svojega buržuaznega mišljenja stojijo v taboru kapitala in njihove strokovne organizacije ne kooperirajo (delujejo skupaj) z onimi ročnega delavstva, se jim mora podajati proletarsko mentaliteto v malih, neškodljivih dozah — tako izgleda, da je pri pisanju članka »Prvi maj« mislil g. Čampa. N. pr. piše: »V povojnem času so pljusknili preko celega sveta socialni valovi in potegnili za sabo v vrtnice vse človeštvo. Dva ekstrema se borita v gigantskem boju. Mi vsi občutimo posledice te borbe. Ze danes se jasno kaže, kateri ekstrem se bo uveljavil... Ti socialni valovi niso zgolj produkt enega samega močnega človeškega duha, marveč ogromnega dela človeštva — da, še več, da je to naravna posledica človeškega razvoja.« To je izpoved, kakršne človek ni navajen slišati iz usi uradnika, duševnega delavca... Vzemimo, da ni le platična.

Ona nalaga potem človeku, ki dela v strokovnem gibanju državnih nameščencev, gotove naloge. Ali potrebujejo državni nameščenci in duševni delavci svoje strokovne organizacije? Če so njihove pravice nepopolne in nezadostne, če imajo gotove skupne interese, za katere se je treba solidarno boriti — naravno, da jih potrebujejo! In to velja zlasti za državnega nameščencev pri nas, kapitalizem ga grozi pregaziti (»umirajoči stan«, pravi g. Čampa!). Iz te naravne defenzivne potrebe so tudi nastale sedanje njihove organizacije. Naloga teh organizacij je jasna: one morajo skrbeti in voditi boj za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev državnih nameščencev. Ali one, take, kakršne so sedaj, to nalogo izpolnjujejo? Nikakor ne! One niso odločne, razredne organizacije Dela, kar bi morale biti. Jasno pa je, da jih življenje sili k temu, da to postanejo. S tega stališča je glas g. Campe odkrito pozdravljal in želeli, da se vprašanja kooperacije duševnega in ročnega delavstva ali enotne fronte duševnih in ročnih delavcev ne umakne z dnevnega reda v Zvezi pošt. organizacij za Slovenijo. Kot najpotrebnejši

korak v tem oziru je treba pripravljati ustanovitev enotne Zveze Prometnih Delavcev (železničarjev, železniških, pošt. telegrafskih itd. nameščencev), kakor jo imajo že nekateri drugi narodi, ki so se iz prošlosti naučili, da cepelnja škodujejo. Mi bi imeli k članku g. Campe in pa k stvari sami pripomniti še marsikaj, toda v nadi, da se nam bo za to še nudila prilika, danes končamo.

Za rudarje.

Iz Zagorja. — (Varujmo se zmot). — 27. aprila t. l. smo imeli občni zbor in volili predstojništvo in kontrolo zagorske bratovske skladnice. Važnost bratovske skladnice je vsakemu rudarju poznana, saj smo ob raznih prilikah imeli priložnost opaziti, da so nam gospodje od TPD pod patronanco nadzorstvene državne oblasti delali velike zapreke, kadar smo potom svojih zastopnikov v odboru hoteli izvesti kak sklep, ki je šel v korist rudarjem. Tudi med stavko se je pokazalo, da ni vseeno, kdo in kakšni sodrugi so v odboru bratovske skladnice. Zato smo za volitve 27. aprila v imenu ZRD, ki predstavlja ogromno večino rudarjev, sestavili kandidatno listo ZRD in če bi se naši sodrugi ne dali opehariti od dveh neorganiziranih pašičevcev, bi lahko prodrli z vsemi 11, katere je bilo treba voliti. Sicer je ZRD dobila 8 zastopnikov od 11 in bo imela lahko odbor popolnoma v rokah, ali naš namen je samo pokazati, kako lahkoverni in nesamostojni so naši sodrugi. Ker je predsednik ZRD s. R. bil ta dan na Jesenicah pri razvijanju prapora, so Pašičevi agenti (?) prišli s predlogom, da naj se voli samo navzoče. Naši sodrugi niso pravočasno opazili, kam pes tace moli, in so se strinjali, mesto da bi vztrajali dosledno na listi ZRD. Pašičevi (povdarjamo ponovno samo?) so nadalje prišli z mislijo, da ni lepo če bi si ZRD vzela vseh 11 zastopnikov in da bi bilo lepše, če bi vzela na listo par neorganiziranih, ki so nevtralni. In res tudi ta predlog in željo so upoštevali naši lahkoverni sodrugi, ki so hoteli biti »dobri« in so dali 3 mesta neorganiziranim, četudi so imeli absolutno večino na občnem zboru in bi, če bi bili bolj zavedni in manj lahkomišelnji, imeli vseh 11 mest v odboru.

Naš odbor ZRD bo moral poskrbeti, da bodo člani čim bolj razumevali disciplino in dolžnosti organiziranih članov in da bodo postali bolj samostojni, da jih ne bo mogel potegniti vsak agent, ki hoče z lepimi besedami doseči svoje zahrbitne namene.

Od 11, ki jih je bilo voliti, so izvoljeni: naši člani: ZRD: Zupan Ivan, Regancin Rudolf, Miklavčič Alojzij, Škerbec Jože, Krmelj Franc, Vahter Alojzij, Šmigelj

Jože, Šafner Rupert; — neorganizirani: Gričar Ivan, Prašnikar Peter in Malovrh Franc.

Za 1. maj smo pa poslali poročilo G. S., zato ga ne ponavljamo, rečemo samo, da gremo naprej v kljub vsemu, ker se zavedamo, da nam pomoč ne bo prišla iz neba, ampak da je naša rešitev odvisna od nas samih, od našega dela.

Bosanski rudarji za enotno Zvezo rudarskih delavcev Jugoslavije.

Zenica, 2. aprila 1924.

Dragi sodrugi!

16. marca t. l. se je v Zenici vršila rudarska konferenca, na kateri so bili iz Vreša 4 delegati, iz Zenice pa 8, ki tvorijo centralni odbor. Prisostvovala sta konferenci tudi poznana socialpatriota: F. Raušer in Jovo Jakšič. Naša organizacija je namreč pri GRS, ker nam policija drugače ne dovoli sploh nobene organizacije.

Na tej konferenci so delegati iz Vreša predlagali resolucijo, v kateri zahtevajo, da se ujedini v enotnih organizacijah cel strokovni pokret in da se vpostavi enotna ZRD za celo državo.

Patriotje so se uprli in zahtevali, da se o resoluciji sploh ne razpravlja in da se jo vzame z dnevnega reda. Vreški rudarji tvorijo dve tretjini vsega članstva v rudarski organizaciji in bi lahko diktirali, a so jo končno umaknili, ker sta Raušer in Jakšič začela groziti, da bosta pustila organizacijo po policiji razpustiti, ker je komunistična, ker predlaga take resolucije. Resolucijo smo umaknili, ali ne za vselej in verjamemo, da bomo končno le prišli do tega, da bomo rudarji imeli enotno rudarsko organizacijo za celo državo. Upamo, da nas bo ZRD v Sloveniji podpirala v tem stremljenju. P. J.

»Zveza rudarskih delavcev«, podružnica

v Trbovljah

sklicuje

REDNI OBČNI ZBOR

za nedeljo 25. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v zadružnih prostorih »Rudarskega doma«

z dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo blagajništva.
3. Volitev odbora.
4. Razno.

Trbovlje, dne 5. maja 1924.

Predsedstva.

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

LISTEK.

B. M. Fritsche. Poslovenil F. P.

Kaj je buržuazija?

(Nadaljevanje.)

No, poleg teh dobrih strani delovanja buržuazije ne smemo pozabiti njene slabe strani.

Svoje svetovno gospodarstvo je buržuazija dosegla z razdiranjem, rušenjem in pustošenjem. Pod težkimi udarci buržuazije so izginili maloposestniki, uničena je drobna proizvodnja, ki ni mogla konkurirati stroju in tovarni. Zadostovalo bo, da pokažemo na Angleško, koder je mala, samostojna obrt popolnoma izginila in ni več samostojnih obrtnikov.

In ne samo, da je buržuazija dosegla popolno ekonomsko gospodarstvo potom iztrebljenja mnogih drobnih gospodarstev, ona je postavila svoj obstoj na izkoriščanju, kar pa enako velja za trgovski, finanjski in industrijski kapital.

Trgovski podjetnik, trgovec, ne proizvaja sam blaga, on ga kupi in preprodaja dražje, nego ga je kupil. Ta presežek mora dati kupec iz lastnega žepa. Ravnotako financijeri ne delajo drugega, nego da za vsakih 100 Din vlečejo dohodek, takoimenovane obresti, ki jih

plača delavski razred. Na isti način izkorišča kapitalist-industrijalec. On delavcu plača le toliko, da s svojo družino ne umre gladne smrti. Kapitalist lahko tako postopa, ker ima v državi preveč brezposelnih, t. j. takozvano »rezerno industrijsko armado«, ki mu je vselej na razpolago.

Dajajoč delavcu sramotno plačo, kapitalist-industrijalec ga sili delati po 10, 12 in še več ur na dan. Za ta čas izdelava delavec gotovo količino produkta, t. j. blaga, ali rečeno — denarja. Da plača kapitalist delavca in ostale proizvajalne stroške, zadostuje delo, ki ga delavec naredi za 6 ur. Ves ostali produkt, ki ga je delavec izdelal drugih 4 do 6 ur ali pa več, kapitalist vzame sebi. Del tega produkta, pretvorjenega v denar, gre za razširjenje obrata, ostanek (čisti dobiček) pa v žep podjetnika. Na ta način se bogati kapitalist-industrijalec na račun plačanega delavca.

Tako trgovec in financijer, kakor industrijalec, se trudijo, da imajo čim večji dobiček, in misli vseh treh so obrnjene samo enemu cilju: »Dobiček« jim je bog. V imenu tega boga vsi delajo in se mu klanjajo, v imenu tega boga izžemajo do kosti delavca.

Ko je v 30. in 40. letih XIX. stoletja angleška buržuazija razvila do skrajnosti stremljenje za dobičkom in ga zvezala s strašnim izkoriščanjem delavstva,

tedaj je nastopil proti temu eden najbolj uglednih angleških pisateljev in filozofov Carlile (beri: Karlej) in je izkoriščanje ožigosal na sledeči način:

»Pametni ljudje naj se zamislijo nad vprašanjem: ali je vsa tajna ustvarjanja sveta in življenja edino-le v bogatenju? V resnici je klanjanje mamoni žalostna religija. Ljudje so dolžni, da si postavijo višje cilje in prenehajo težiti samo za dobičkom. Kdor ne pozna boljših ciljev življenja — ta ni boljši od razbojnika.«

Buržuazija hrepeni za dobičkom, vse presoja z stališča dobička, največ pa življenje delavcev. Njej delavec ni človek, nego mašina, ki ji je dolžna delati profit. In čim večji profit, tem boljše. Dobiček bo večji, čim bo delo ceneje. Žensko delo je cenejše od moškega, najceneje je pa otroško delo in zategadelj se buržuazija obilno poslužuje ženskega in otroškega dela, pretvarjajoč v zlato njih življenje in zdravje. Kaj mar buržuaziji, ako v cvetu mladosti izginejo ti mladeniči, kaj jo briga, ako se popolnoma izrabijo žene, matere bolehnih otrok, samo da bo profit večji, — to je glavna stvar.

Evo primer, kako brezsrčno uničuje buržuazija življenje otrok in mater za dobiček in denar. Vsaj tako je bilo na Angleškem, ki je prva pred ostalimi državami stopila na pot kapitalističnega strojnega proizvodjanja. Leta 1816. je na

zahtevo parlamenta bilo predvidena ustanoviti delovne pogoje, posebno pa v papirni industriji.

Pokazalo se je, da so zaposlene največ žene in otroci. Otroci so se sprejemali v delo že s 5. in 6. letom; celo je bil slučaj, da je bil v enem podjetju zaposlen triletni otrok. Delovni čas za žene in otroke je bil 12, pogostoma 14 in 15 ur dnevno. Zdravstvene razmere po tovarnah so bile pod vsako kritiko. Hrana zelo slaba. Boljše so se hranile svinje in so otroci bili prisiljeni krasti hrano iz svinjskih korit. Žene so kapitalisti privezali z vrvjo, da ne pobegnejo.

Šestnajst let pozneje, t. j. leta 1832., so se obnovila raziskavanja delovnih pogojev, in sicer v predilnicah. Ugotovilo se je, da večina otrok boleha na izkrivljenju hrbtenice (grbi) in na boleznih v nogah, žene pa za spolnimi boleznimi. Deset let pozneje, t. j. leta 1842., so se raziskovali delovni pogoji v premogovnikih in se je pokazalo, da je večina delavcev sestavljena iz otrok od 5 do 13 let in iz mladostnih delavcev od 15. do 18. leta. Delovni čas je bil tudi tukaj 11 do 14 ur dnevno. V premogovnikih ni bilo nobenih varnostnih naprav za slučaj nezgode in so delavci pogibali v masah. Zavoljo dobička je na ta način pogubila angleška buržuazija cela pokolenja žena in otrok. Toisto je delala in dela buržuazija ostalih držav.

Za železničarje.

Letni prejemki železničarjev izračunani po dosedanjih plačah.

Čin uslužbenca	Razne premije, ki ne odgovarjajo predpisom	Izredni dodatki po predpisih	Redni letni prejemki	Miloščina	Skupno letno Din
	Din	Din	Din	Din	
Ing. Nace Šega	65.000	12.000	35.510	Ne rabi	112.510
Višji uradnik	?	5.9000	18.500	Ne sprejme vsled ponosa	22.400
Nišji uradnik	—	— kazni	15.910	Ne sprejme vsled tega, ker ne mara poniževalnosti	15.910
Poduradnik	—	— kazni, šikaniranja in preziranje	12.490	Bi jo vzel, pa mu je ne dajo	12.490
Sluga	Polomljene kosti, bič in lakota	isto	—	7.630	7.650
Sluga pripravnik	isto	isto	—	6.010	6.010
Skladiščni in proizvodni delavec	isto	isto in še to, da so brez obleke	—	5.400	5.400

Ali res Nace 12 krat več poje kot mi? Ali nam je pripravljen preskrbeti za 2000 K mesečno hrano in stanovanje brez obleke? — Kaj ne, v demokratični

državi živimo, ker smo pred zakonom vsi enaki. — Premišljuj, železničar, gornjo tabelo.

Sp. Janez.

Konferenca »Splošne železničarske organizacije« dne 6. maja t. l. v Delavskem domu.

Prisotnih je bilo 26 delegatov in zapornikov iz raznih postaj. Dnevni red konference je bil sledeči:

1. Situacija bivših južnih železničarjev in njihovo eksistenčno stanje napram državnim železničarjem.
2. Stanje južnih železničarjev vpokojencev.
3. Deputacija 3 zaupnikov v Beograd.
4. Predlogi in nasveti.

Sodr. Makuc kot predsednik otvori konferenco od 8. uri zvečer. Pozdravi navzoče in očrta delovanje organizacije od zadnje konference in razloži motive, ki so bili odločilni za sklicanje te konference. Iz različnih poročil je bilo poznati sledeče:

Stanje, v katero so prišli južni železničarji po podržavljenju deloma vsled slabe taktike predsedstva akcijskega odbora južnih železničarjev, deloma vsled neenotnosti železničarskih organizacij in razdiralnega dela posameznih kategorijskih in raznih takozvanih stanovskih organizacij. Glavne materialne izgube, katere so železničarje faktično zadele ter udarci, ki še nadalje padajo po železničarjih vsled sprejetja rimskega pakta, so zlasti v pokojninskem in provizijskem zavarovanju (izguba raznih fondov) ter glede vseh vojnih let in dolžnih let, ki jih je bivša Južna železnica posameznikom individualno vštela. — Rimski pakt namreč predvideva del-

no oziroma popolno ukinjenje teh pridobitev. — Omenja se prevedba nastavlencev na novo pragmatiko in delavstvo na urne plače, ki se kljub decidanemu odloku ministrstva ne vrši, oziroma se je le delno in pristansko izvršila, kritizira se predvideno redukcijo železničarskega osebja ter slab gmotni položaj bivših južnih železničarjev-vpokojenecv, rentnerjev in milošinarjev, katere rimski akord predaja na milost in nemilost propadu. Ta rimski akord namreč nikjer ne predvideva, da se mora njih gmotni položaj v slučaju porastka draginje zboljševati, nego jim pripoznava le pokojnine, ki so jih imeli ob podržavljenju. Opozarja se na tozadevno poročilo, da uradniki ndržavljeni samostalno zapuščajo železnico in odhajajo domov, a kjer tam ne dobe dela, se vračajo in železniško ravnateljstvo jih brez vsega zopet sprejme v službo. Takšni konkretni slučajji so se zgodili v Mariboru. Nekoga Felberja in Bauerja, oba inšpektorja, ki sta se vrnila, se je zopet sprejelo. Z delavci se seveda postopa drugače. Končno se ugotavlja, da so naše zahteve še vedno iste, kakor so bile sprejete na javnih shodih v Ljubljani in Mariboru meseca februarja, iste so tudi glede delavskega reda, ki natančno določa, kako bi se to silno pereče delavsko vprašanje rešilo, katerega je organizacija obnemem predlogi glede službene obleke, kilometrine, nočnih doklad itd., poslala novembra l. 1923. potom delavske zbornice in potom direktije Ministrstvu saobračaja ter posameznim poslaniškim klubom v razmotriva-

nje in rešitev, a ni dobila do danes še nobenega povoljnega odgovora. Konferenca konstatira tudi dejstvo, da direktija zadnje čase ne sprejema deputacij in ne odgovarja na pravilno kolokovane vloge organizacije. Skandal je to, da imajo gotove kategorijske (in takozvane stanovske ter pobarvane s strankarstvom) organizacije pravico za sprejem. (Se razume Blažev žegen.)

Konstatira se, da se to zapostavljanje ne bo odpravilo toliko časa, dokler se ne bodo železničarji zavedali, da je njih mesto le v bojnih razrednih organizacijah.

Nato še s. Makuc raztolmači pomen deputacije v Beograd. K tej točki se je oglasilo še več sodrugov, ki pa so vsi utemeljevali potrebo te deputacije. Končno se je izvolilo sledeče ss. Stanko za uradništvo, Mikec za nastavljenec in Tršan za delavsko osebje.

K tretji točki so bili sprejeti in stavljeni še sledeči predlogi:

1. Skličejo se shodi po vseh podružnicah takoj po prihodu deputacije iz Beograda, da se železničarjem obrazloži dejansko stanje z ozirom na klevete, katere se širijo med železničarji.

2. Vsaka podružnica mora takoj izvoliti iz svojega odbora stalnega dopisnika, ki se bo bavil z dopisi in poročili za strokovni list.

3. Mesečni obračun mora vsaka podružnica položiti najkasneje do 10. vsakega meseca.

4. Ako je redukcija kljub vedno naraščajoči brezposelnosti dokazana potreba vsled prevelikega staleža osebja, kar pa se mora ugotoviti sporazumno s strokovnimi organizacijami naj se reducira:

- a) Upokojuje — dnevničarje, ki delajo za nagrado;
- b) ruske emigrante, ki itak dobivajo državno podporo;
- c) osebje s polno službeno dobo, ki se naj prevede na nove plače in po prevedbi takoj upokoji.

5. Ustanovi se proletarska godba z sedežem v Ljubljani. V to svrhu se bodo izdale nabiralne pole, da se bodo nakupila godala.

6. Pri intervenciji v Beogradu se zlasti ne sme pozabiti na kurjače in strojno osebje sploh, ki ne dobe kilometraže in premij, ako ne prevozijo mesečno 1000 km proge.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan je s. predsednik zaključil konferenco z apelom: »Vsi na delo!«

IZJAVA.

Podpisani se zahvaljujem »Splošni železničarski organizaciji« za izplačano odpravnino v znesku 600 Din. Želim tej organizaciji obilo uspeha in do zmage.

Jakob Hočevar, svetilničar v p. Štepanja vas 53.

Za kovinarje.

Položaj kovinarskih delavcev na Jesenicah.

V velikih tovarnah Kranjske Industrijske Družbe na Jesenicah, Javorniku in Dobravi je zaposleno preko 2000 kovinarskih delavcev in delavk.

Odvojeni od celega sveta v industrijsko kolonijo, se jih lahko primerja z interniranimi sužnji na otoku. Najtežje za te delavce je pa to, da taka industrijska panoga obstoja v Jugoslaviji le še v Varešu in Zenici (Bosna) in da taka podjetja imajo stalno in omejeno število delavcev. Odslovljeni delavci, ali pa oni, ki so prostovoljno odšli, zelo težko dobijo dela v Jugoslaviji in so primorani iskati dela in kruha v drugih državah. Vsled tega jim je tudi boj za izboljšanje gmotnega položaja dokaj težaven.

Največja dnina kvalificiranega delavca pri KID je 61.83 Din, najmanjša pa 39.87 Din. Zenske, zaposlene pri tem podjetju, imajo največjo dnina 33.71 Din, najmanjšo pa 28 do 27 Din. Pomožni delavci imajo od 24 do 16 Din in od 31 do 18 Din. Povprečna dnina vseh zaposlenih delavcev znaša toraj 36.72 dinarjev za 8 urni delavnik.

Poleg teh dnin dobivajo vsi oženjeni delavci mesečno po 300 kg premoaga za ceno 50 Din za 100 kg, torej samo nekaj ceneje od tržne cene in po 3 m³ drv na leto po 50 Din za 1 m³. Oni, ki ne stanujejo v tovarniških hišah, dobivajo na račun stanarine mesečno po 32 Din oženjeni, samci pa po 20 Din. Delo je razpredeljeno v tri šihte, torej nikoli ne preneha in vidite podnevi in ponoči dolge vrste delavcev in delavk, slabih korakov in uvelih obrazov, ki kakor avtomat lezejo v tovarno, ko zakriči tovarniška sirena.

Pod takimi delavnimi pogoji in zgoraj navedenimi malimi dninami si lahko vsak predstavi življenje teh bednikov. Kljub temu, da ima ta kraj zelo lepo lego in zdravo podnebje, ki je eden glavnih pogojev zdravstvenih razmer, ne vidite niti enega delavca ali delavke vedrega čela. Vsi so izmozgani in blede.

Eden glavnih vzrokov fizičnega propadanja delavcev so nizke dnine, s katerimi ne morejo delavci nakupiti niti najpotrebnejših življenjskih potrebščin, še manj pa, da bi jim to zadostovalo za dobro hrano, s katero delavec mora nadoknadi izgubljeno moč pri napornem delu. Poleg tega dela v smrdljivi in zadržljivi atmosferi.

Treba je samo pogledati s čim se hranijo ti sužnji in je takoj vsakemu jasno, kako težko in bedno je njihovo življenje. Krompir in salata, zelo redko pa zadnja vrsta govejega mesa, to je edina in glavna hrana teh trpinov.

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

Ravnoisto, kakor je zdravje in življenje delavcev buržuaziji samo sredstvo za večji dobiček, tako ji tudi življenje vojakov ni nič drugega kakor sredstvo za profit.

Vzemimo za to primer iz Angleške, in sicer zelo očiti primer.

Proti koncu 19. stoletja so se odločili angleški kapitalisti za osvojitve Transvala in so napovedali Burom vojno. Slo je za to, ker je Transval bogat na zlatu in drugih zlatih kovinah. Čeprav so raziskovanje zlata in ostalih dragih kovin mesla angleškim kapitalistom velik dobiček (dividende v družtvih), vendar so izračunali, da bi zavzetje Transvala, torej teh zlatih rudnikov, neslo še mnogo večji dobiček.

Kapitalisti so vsled tega prisilili angleško vlado, da napove Burom vojno. Oni so namreč filozofirali: »Ako bo zavojevanje Transvala zahtevalo 20.000 vojakov (žrtv), in ako se s pomočjo teh žrtv dividenda (dobiček) delniške družbe za raziskovanje zlata v Transvalu zviša za 250 milijonov funtov šterlingov, bi vsako žrtvovano življenje priineslo letni višji dobiček od 1250 funtov šterlingov.«

Te besede so posnete iz nekega angleškega socialdemokratskega časopisa. Niso to besede angleške buržuazije, ali ni dvoma, da je ona takrat, ko je Burom napovedala vojno — tako mislila. V

mislih in v dejanju je pretvorila buržuazija vsako vojaško žrtv v denar. Kri vojaka se v želji po profitu buržuazije spreminja v denar.

Da bi mogla svobodno izkoriščati delavca in konsumenta, je buržuazija razglasila, da se država nima pravice mešati v odnose med Delom in Kapitalom. Ta nauk je znan pod imenom »državne nekontrolne«. Buržuazija se boji, da bi mešanje države v medsebojne odnose Kapitala in Dela vendarle moglo priversti k zmanjšanju dobička in k zaščiti prekomernega izkoriščanja delavca od strani delodajalca. No, vsakokrat, kadar je delavska stavka postala za dobiček kapitalistov nevarna, so ti, še do včeraj odločni nasprotniki državnega vmešavanja v odnose med Delom in Kapitalom, se obrnili k državi s pozivom, naj se vmeša in uniči predrzen nastop delavcev s tem, da pošlje vojaštvo in v slučaju potrebe tudi strelja na stavkujoče.

S stališča dobička motri buržuazija državo in njeno vlogo recimo tako-le: Da kapitalisti lahko vlečejo čim večji dobiček, se ti država ne smeš vmešavati v odnose Dela in Kapitala; dolžna si pa to storiti takrat, ko bo naš dobiček v nevarnosti.

Ravno tiste egoistične želje rok vodijo buržuazijo v političnem življenju.

Kadar pripada oblast agrarcem (veleposesnikom t. j. plemstvu) in monarhu, tedaj deluje buržuazija, da zruši obstoječi družabni red, prepuščajoč pri tem ostalim razredom, posebej pa delavcem, da izvedejo revolucijo, da se borijo in prelivajo kri, ona si pa pozneje na zviti način osvoji vse sadove delavske zmage. Drugače povedano: ravno tako, kakor sili buržuazija delavca v gospodarskem življenju, da ji za neplačano delo donša dobiček, tako ga ona v političnem smislu prisili, da žrtvuje svoje življenje in ji pomore do oblasti.

Evo dva slučaja:

V juliju 1830. je izbruhnila na Francoskem revolucija (t. zv. julijska revolucija). Buržuazija, meščanstvo in delavci so vstali proti kralju (Karolu X.) in proti njegovim pomagačem - plemičem (feudalizmu).

Pariške ulice so bile v samih barikadah, na katerih so se borili samo delavci in nekaj meščanskih inteligentov. Buržuazija je med tem časom mirno sedela doma. Ko je pa bilo kralj in plemstvo strmoglavljeno, je buržuazija celo stvar uredila tako, da je vsa oblast prešla v njene roke. Volilno pravico niso dobili delavci in meščani, dobili so jo debeli posestniki - kapitalisti. Isti slučaj se je ponovil na Angleškem leta 1832., kjer je do tega časa oblast bila v rokah zem-

ljeposestnikov. Ker pa to buržuaziji ni bilo po godu, je spuntala delavce in so isti nastopili. Začela se je vstaja. Vlada je popustila, oblast so vzeli v roke kapitalisti, delavstvo in meščanstvo pa ni dobilo nič.

Na ta način se okorišča buržuazija z delavstvom ne samo kot s sredstvom dobička, ampak tudi kot s hrano topov v revoluciji in zida z življenji delavstva svojo oblast.

Dokler je na oblasti plemstvo, buržuazija je revolucionarna, a ta revolucionarnost je samo v besedah. Ona sklicuje sestanke in dogovore, na katerih plačani govorniki iznašajo na dan strašne stvari, ki bi imeli uničiti buržuaziji neugodne razmere. Ko pa vstane narod, ko narod preide od besede k delu, se ga buržuazija boji še bolj, kakor pa je prej sovražila plemstvo in se hitro odstrani od revolucije. Ako je narod premagal (v slučaju, da zmaga stara oblast plemstva), tedaj buržuazija rade volje postane izdajalec ljudstva. Ona se odstrani od včerajšnjega zaveznika (ljudstva) in ga prepušča njegovi usodi, t. j. streljanju, zaporu in izgnanstvu; ona sprejema kos oblasti, ki jo ji stari režim rade volje odstopi, samo da jo pridobi na svojo stran in zoper delavstvo.

(Dalje prih.)

Pod takimi življenjskimi in delavnimi pogoji so nekateri delavci vsled materialne bede zapadli še v moralno bedo. Potrošek alkohola je izredno velik, lahko se reče, da gre čez vsako mejo. Kako slabo vpliva veliki vžitek alkohola na organizem in živčevje delavcev, ki opravljajo zelo težka dela in se pri tem slabo hranijo — ni potrebno posebej povdarjati.

Samoumevno je, da KID ni nikoli poskušala omiliti bedno stanje svojih delavcev, ker njeni razredni interesi temu nasprotujejo. Ta kapitalistična družba je gledala vedno samo na izkoriščanje, brigala se je za delavstvo samo v toliko, da od gladi ne poerkajo in da ji delajo milijone dobička.

Social-patrioti (ti veliki prijatelji delavstva), ki so imeli svoje organizacije, niso se nikoli brigali, da izboljšajo slabo stanje jeseniškega delavstva, niti niso hoteli preprečiti moralno bedo tega de-

lavstva. Nasprotno, oni so delali na tem, da delavce čim več onesposobijo v razmotrivanju položaja z lastnimi očmi in v mišljenju s svojimi možgani. In to vse zato, da jih lažje prodajo kapitalistom za dobro plačilo, ki ga sprejemajo kot izdajalci delavskih interesov.

Naše bojevne organizacije morajo energično preprečiti nadaljnje propadanje jeseniškega proletariata. Z vso vneto prirežati predavanja, sestanke, zbornice ter širiti razredno-zavedni delavski tisk itd. Korenito moramo zdraviti katastrofalno zlo, ki se je zavleklo med delavce potom social-patriotov.

Naša dožnost je, da odločno nastopimo in našim sodrugom odkrito in jasno povemo, kaj je razredna zavest in dolžnost bojovnih strokovnih organizacij in koliko škode dela alkohol z ozirom na njihove moralne, gospodarske in razredne interese. (Dalje sledi.)

Mednarodni pregled.

Iz Nemčije.

Volitve. — V nedeljo 4. maja so se vršile v Nemčiji volitve v »Reichstag« = državni zbor. Uradni podatki o izidu volitev bodo izdani šele okoli 11. maja. Iz dosedanjih poročil pa je razvidno, da so volitve v Nemčiji prinesle komunistom sijajne rezultate, ki pričajo, da gre nemško delavstvo v vedno večjih masah na pot odločne revolucionarne borbe. Dosedaj znani rezultati so sledeči:

Stranka	dobila glasov	mandatov	več	manj
Komunisti	3,628.000	61	+ 45	
Soc. demokrati	6,192.000	103	— 70	
Nacionalisti	5,733.000	96	+ 30	
Centrum	3,685.000	64	— 4	
Ljudska stranka	2,801.000	47	— 19	

Komunisti so pridobili od 1920 45 mandatov, soc. demokrati so izgubili v istem času 70 mandatov, natančneje pa poročajo »G. S.«.

Iz Francije.

V francoskem parlamentu so kapitalisti nastopili proti 8 urnem delavniku, »ker je zakon o 8 urnem delavniku zakon za lenuhe«. Poleg tega zahtevajo, da se zakonskim potom ukine pravica do štrajka in predlagajo zakon, po katerem mora vlada dati podjetniku na razpolago zahtevano število vojaštva, če izbruhne štrajk. — Po porazu kovinarjev v Parizu so doživeli sedaj poraz kovinarji v St. Etienu in tekstilni delavci v Roanu. V St. Etienu so podjetniki vrgli na cesto nad 2000 kovinarjev. Vlada je pri vseh teh štrajkih nastopala z vso brutalnostjo proti stavkujočim, proglasila obsedno stanje, zapirala zaupnike in nekaj zaupnikov so žandarji celo postrelili. Kljub vsemu pa je izbruhnil nov štrajk tekstilnih delavcev v Amiensu, ki do biva vedno bolj revolucionarne oblike. Usnarji v Romansu so stopili v štrajk, ker je podjetnik odpustil 17 delavcev, ki so se udeležili pogreba umrlega sodruga.

Iz Anglije.

Angleško delavstvo stoji v boju na dve strani. Na eni strani proti kapitalistom, ki nimajo smisla za upravičene zahteve delavstva, na drugi strani pa se morajo angleški delavci boriti proti delavski vladi socialnega patriota Mac Donalda, ki na vse načine ščiti buržuazijo pred napadi delavstva. Železničarji, pristaniški delavci in cestni železničarji so že imeli priliko preizkusiti, kakšna je »delavska« vlada socialpatriotov po vzoru Noskeja in Scheidemana. Rudarjem in stavbinem, ki se nahajajo pred štrajkom, grozi »delavska« vlada z zakonom o prepovedi štrajka in z vojaštvom. Tolaži jih s preiskovalnimi komisijami, v katerih odločajo poleg zastopnikov buržuazije zastopniki socialpatriotske »delavske« vlade.

Dosedanja kolektivna pogodba rudarjev je potekla 17. aprila in so jo začasno podaljšali do 1. maja. Od 1. maja bodo veljale nove mezde, če bo do 15. maja prišlo do sporazuma. Predlog podjetnikov za nove mezde so rudarji zavrnili s 338.550 proti 222.392 glasovi. Mesto dosedanjega generalnega tajnika rudarjev Franka Hodgesa, ki je postal minister v »delavski vladi«, je izvoljen A. J. Cook, ki pripada levemu krilu.

Z 11. aprilom je bilo izprtih 100.000 zidarjev v ladjedelnicah, ker niso hoteli sprejeti 17 šilingov povišanja mezd, ampak zahtevajo 24 šilingov.

Število brezposelnih je znašalo 7. aprila 1.044.700.

Iz Madžarske.

Vladni teror. Madžarsko sodišče je obsodilo nekega delavca na 15 let ječe, ker je bil član revolucionarnega vojnega tribunala.

Zastopnik vlade je rudarjem prepovedal na shodih govoriti o mezdah vprašanjih, »ker se s tem seje sovrašтво med delavce in delodajalce«, kar je po zakonu zabranjeno. Nekateri vladni organi pa prepovedujejo shode, češ »da ni želeži, da bi se delavstvo na shodih hujskalo«.

Vkljub velikemu terorju pa so se zadnji čas vršila velika mezdna gibanja in štrajki. Nekateri so bili udušeni, nekateri pa so dosegli delne uspehe: litografi 6,5%, kemični delavci 20%, usnarji 31%, mlinarji 20%, peki 12% povišanja mezd.

Brezposelnost v Nemčiji.

V zasedenem Porurju je sedaj trikrat toliko brezposelnih kot v ostali Nemčiji, medtem ko je v času od 1920—1922 bilo narobe. V Porurju je 113.000 brezposelnih samo rudarjev, pa tudi v drugih strokah je velikanska brezposelnost.

V nezasedenem ozemlju se je število brezposelnih znižalo od 977.000 na 712.000.

Na Saškem je bilo v marcu 151.480 brezposelnih in 20.440 delno zaposlenih.

Praznovanje Prvega maja.

V Italiji so fašisti prepovedali proslavo 1. maja. Delo je v kljub temu v tistih obratih počivalo, kjer so zavedni delavci. Socialpatriotje so z ozirom na prepoved izdali proglas, da naj delavci delajo, svoj zaslužek 1. maja pa naj dajo stranki. Komunističnega poslanca, ki je na parlamentu izobesil rdečo zastavo, so zaprli in pride pred sodišče. Fašisti hočejo mesto 1. maja vpeljati svoj praznik 21. aprila. — V Nemčiji so za 1. maj prepovedali obhode in shode na prostem. To prepoved je izdal socialpatriot, ki opravlja službo policijskega ministra. Delavstvo pa je kljub temu šlo na ulico in socialpatriotski policijski minister je pustil nanje streljati. — Na Grškem ni policija mogla sama nič opraviti proti delavstvu, zato je nova republikanska vlada (pred kratkim so odstvali kralja) nagnala nad delavstvo vojaštvo, ki je z orožjem razgnalo delavstvo. Bilo je več žrtv tudi na strani policije. — Na Španskem in Madžarskem je bila proslava 1. maja prepovedana, a stalo je večina obratov. V mnogih krajih je prišlo do spopadov. — Na Češkem in v Avstriji je 1. maj mirno potekel. Povsod se je opazilo, da se delavstvo orientira na levo, da zapušča socialpatriote in gre na pot revolucionarne borbe. — Na Poljskem je v večih krajih vojaštvo napadlo mirne delavce in hotelo povzročiti nemire, kar pa jim ni uspelo.

Najsijajnejše je proslavilo 1. maj delavstvo v sovjetski Rusiji. Na vseh shodih so se referenti spominjali milijonov proletarcev, ki so še pod kapitalističnim režimom in ruski delavci in kmetje so

obljubili, da bodo z vsemi sredstvi pomagali sodrugom, ki so še v suženjstvu, da se osvobodijo. — V Jugoslaviji so prvomajske proslave pokazale, da se delavstvo probuja iz mrtvila in da gre na pota prave razredne borbe, da ni za reformizem in socialpatriotizem, ampak za revolucionarno borbo. Podrobna poročila v »Strokovni Borbi« ne bomo objavili, ker jih objavlja »Glas Svobode«, katerega čita tudi večina vseh čitateljev »Strokovne Borbe«.

Iz Jugoslavije.

Povsod, samo ne pri nas.

Predstavnik italijanske vlade je obvestil odbor mednarodnega biroja dela, da namerava njegova vlada v skorajšnji bodočnosti ratificirati vs ekonvencije, sprejete na raznih sesijah konference dela, samo ne o 8-urnem delavniku.

Poljski predstavnik je sporočil, da bo poljska vlada ratificirala (jih je že ur.) 13 konvencij.

Avstrijski parlament je sklenil ratificirati zopet 6 konvencij, razen o osemurniku.

Angleški notranji minister je izjavil, da bo Anglija ratificirala vse ostale konvencije v kolikor jih še ni.

In SHS? Ratificira se! Ali kaj? Da dobi Reko Italija! Da bodo naši fantje šli v vojno, kadar bo to Francija želela, da bomo dobili zopet milijardno posojilo za kanone, katero posojilo bodo plačali delavci in kmetje, ni pa sedanja Pašić-Pribičevićeva vlada, niti prejšnje, pri kateri so sedeli klerikalci, ratificirala še nobene konvencije za zaščito delavstva.

»Jutro« in »Slovenec« pa se sedaj pred volitvami zopet kažeta v pozi zagovornikov delavskih interesov, cel časopis same obljube in da ne boste pozabili obljubiti tudi ratificiranja konvencij, vas na to spominjamo, čeprav vemo, da bodo te konvencije pri nas v SHS ratificirane šele tedaj, kadar bo delavstvo vrglo iz vlade buržuje in vpоставilo delavsko-kmečko republiko.

Kongres usnjarskih delavcev v Beogradu.

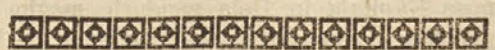
V dneh 27., 28. in 29. aprila se je vršil v Beogradu kongres usnjarskih delavcev — Saveza kožarsko-preradjevačkih radnika, ki je zelo dobro uspel.

Kongres je sklenil pristopiti k C. R. S. O. J. (Centralnemu Radničkemu Sindikalnemu Odboru). Poročilo o poteku kongresa prinesemo prihodnjič.

Iz »Delavca« posnemamo, da se bo vršil občni zbor »Osrednjega društva usnjarskih delavcev« in da se pripravlja ujediničenje vseh usnjarskih delavcev v Jugoslaviji. Proti enotnim podjetnikom — enotna usnjarska organizacija, to parolo bi morale vzeti za svojo tudi druge organizacije.

Štrajk kovinarjev.

V rudniku Androvac pri Aleksincu (Srbija) stavkajo kovinarji in opozarjamo kovinarje, da ne potujejo v ta rudnik za delom, dokler traja štrajk. Tudi pred štrajkom so bile razmere nevzdržne. Agenti rudnika so vabili delavce v ta rudnik in jim obljubljali od 60 do 80 Din na dan. Dobili pa so dejansko samo 3.75 na uro. Ko je izbruhnila stavka, je ravnatelj zahteval od borze dela drugih delavcev. Savez radnika metalne industrije pa je na podlagi § 73. zakona o zaščiti delavcev opozoril borzo dela, da sme pošiljati v kraj, kjer se stavka, delavcev, ki iščejo dela pri borzi dela.

Mile Klopčič:

Lenin.

Iz zbirke sončev človeka množice.

Smo dolgo v temi tavali, Lenin, in vpraševali: Kdo se je pregrešil? in šepčali: Kdo nas bo odrešil? ko glasi plakajočih violin.

A Marx, preteklega stoletja sin veliki, nas je razumel in tešil, razlagajoč nam: kaj; — a ti odrešil si množice s: kako, Lenin, Lenin!

Sedaj jih tisoč ob gomili plaka neomadeževanega funaka, ob Tvojem katafalku, naš Lenin!

Nekoč zasvirale bodo sirene, in dvignile Te bodo roke klene; vsa zemlja bo Tvoj katafalk, Lenin!

Kongres pregledalcev kola.

Iz zapisnika tega »kongresa« posnemamo, da se je vršil 23. marca t. l. v Beogradu. Navzoči so bili: za Beograd g. D. Trifunović in 22 članov po 1 delegat iz Zagreba, Subotice in Sarajeva. Ljubljansko direkcijo sta zastopala kar dva delegata in sicer g. Frane Rožič in Ivan Tajs.

»Kongres« se je »svečano« otvoril ob pol 11. uri in istotako »svečano« zaključil ob 12 uri.

Kot prvo in najvažnejšo točko za obrambo interesov pregledalcev kola so postavili na dnevni red brzozjavne udarnostne brzozjavke kralju, kraljici in prestolonasledniku, kar je »kongres« z velikim navdušenjem sprejel in žrtvoval v to svrhu 52 dinarjev.

Ko so izbrali overovatelje zapisnika in prečitali pravila so sklenili, da bo treba pravila tudi tiskati in seveda čim skromnejše.

Za podporni fond se bo plačevalo po 5 Din mesečno poleg članskih prispevkov, katerih višina se bo določila pozneje. Podpore ne bo dobil kdor bo po lastni krivdi prišel v nesrečo(!).

Pri volitvi odbora so z navdušenjem izvolili za častnega predsednika g. inž. M. Zdravkoviča, inšpektorja in šefa kol. odseka v Beogradu, za predsednika pa g. Dušana Hadžiča, administrativnega uradnika kol. odseka v Beogradu in še 10 drugih gospodov in njihove namestnike.

Kakor rečeno, je ob 12. uri po eno in pol urnem delu bil »kongres« svečano zaključen in pregledači kola, v kolikor so pri tej organizaciji, bodo plesali kakor bo želel gospod šef, ki je blagovolil sprejeti mesto častnega predsednika.

Ljubljanska direkcija bo vodila najbrže tudi svoj odbor, če bo g. Rožič dovolj backov za to igro in nič ni naravnnejše, da bo častni predsednik ljubljanskega odbora zopet kak šef. inšpektor ali pa celo g. Šega. In pod protektoratom tako velikih gospodov se bo želela kaka zlata medalja za gospode, ki se s tako vneto trudijo razbiti železničarje in jih napraviti za potrpežljive in navdušene patrijote, ki bodo zadovoljni če bodo smeli pošiljati brzozjave kralju in kraljici in biti člani organizacije, katere častni predsednik so gospod šef - inšpektor.

Železničarje vseh kategorij pa vprašamo, kako dolgo bodo dovolili, da jim bodo agente buržuazije zapeljavali nezavedne tovariše. Če se takim elementom, ki hrepenijo po zlatih medaljah in dlikovanjih, posreči, da pridobijo železničarje za vnaprej izgubljeno stvar, kot so razna profesionalna združenja, ali bi se pri podvojenem propagandističnem delom ne dalo pridobiti železničarje za razredno-bojevno organizacijo? Odprite oči zapeljanim železničarjem in privedite jih na pot razredne borbe v Splošno železničarsko organizacijo.

PROLETARSKA KNJIŽNICA.

I. zvezek:

Pravljice iztoka

Ivan Vuk je zbral v tej knjigi 11 globokih pravljic iz vzhoda, katerih vire je čul, ko se je nahajal v ruskem ujetništvu. Vsak jo bo bral z užitkom.

II. zvezek:

Plamteči okovi

Zbirka revolucionarnih pesmi, ki so bile spesnjene v zaporih. Vsled svoje klenosti so bile že en mesec od policije zaplenjene. To nam dovolj kaže vrednost knjige. — V nobeni delavski družini, v nobeni knjižnici ne bi smele te knjige manjkati. Najlepše darilo

sta ti dve knjigi, ki ju je izdala »Proletarska knjižnica«, ki bi jo buržuazija najraje pogoltnila. Naroča se:

Proletarska knjižnica, Ljubljana, Marksov trg 2.

Vsaka stane nevezana 10, vezana v platno 20 Din.

Sodrug, segajte po njih! Pomagajte s tem pri gradbi slovenskega Proletkult!

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Vergej Anton.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.